

**PLAN WYNIKOWY Z BIOLOGII-ZAKRES ROZSZERZONY
ROK SZKOLNY 2013/2014**

Dział programu	Temat	Materiał nauczania	Wymagania podstawowe: uczeń poprawnie	Kat. celów	Wymagania ponadpodstawowe: uczeń poprawnie	Kat. celów
Badania przyrodnicze	Metodyka badań biologicznych	<ul style="list-style-type: none"> - dedukcja i indukcja - empiryczne metody poznawania świata - zasady prowadzenia badań - problem badawczy - hipoteza - próba badawcza i próba kontrolna - zmienna zależna i zmienna niezależna - dokumentacja badań 	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia metody poznawania świata - wymienia etapy badań biologicznych - wyjaśnia, na czym polega różnica między rozumowaniem dedukcyjnym a rozumowaniem indukcyjnym - rozróżnia problem badawczy od hipotezy, próbę kontrolną od próby badawczej, zmienną niezależną od zmiennej zależnej 	<p>B</p> <p>A</p> <p>B</p> <p>B</p>	<ul style="list-style-type: none"> - omawia zasady prowadzenia i dokumentowania badań - formułuje główne etapy badań do konkretnych obserwacji i doświadczeń biologicznych - planuje przykładową obserwację biologiczną - wykonuje dokumentację przykładowej obserwacji - analizuje kolejne etapy prowadzenia badań 	<p>C</p> <p>D</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>D</p>
	Obserwacje mikroskopowe jako źródło wiedzy biologicznej	<ul style="list-style-type: none"> - budowa i mechanizm działania mikroskopów optycznych - budowa i mechanizm działania mikroskopów elektronowych - zastosowanie mikroskopów w badaniach biologicznych 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje nazwy elementów układu optycznego i układu mechanicznego mikroskopu optycznego - wymienia cechy obrazu oglądanego w mikroskopie optycznym - definiuje pojęcie <i>zdolność rozdzielcza</i> - wyjaśnia sposób działania mikroskopów: optycznego i elektronowego 	<p>A</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>B</p>	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje działanie mikroskopu optycznego i mikroskopu elektronowego - wymienia zalety i wady mikroskopów optycznych oraz elektronowych - określa zasadę działania mikroskopu fluorescencyjnego - wyjaśnia różnicę w sposobie działania mikroskopów elektronowych: transmisyjnego i skaningowego 	<p>C</p> <p>A</p> <p>B</p> <p>B</p>
Chemiczne podstawy życia	Składniki nieorganiczne	<ul style="list-style-type: none"> - klasyfikacja związków na organiczne i nieorganiczne - pierwiastki biogenne - znaczenie makro- i mikroelementów - rodzaje wiązań i oddziaływań chemicznych - budowa i właściwości fizykochemiczne wody - znaczenie soli mineralnych 	<ul style="list-style-type: none"> - klasyfikuje związki chemiczne na organiczne i nieorganiczne - wymienia związki budujące organizm - klasyfikuje pierwiastki na makroelementy i mikroelementy - wymienia pierwiastki biogenne - nazywa wiązania i oddziaływania chemiczne - wymienia funkcje wody 	<p>B</p> <p>A</p> <p>B</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>A</p>	<ul style="list-style-type: none"> - określa objawy niedoboru wybranych makro- i mikroelementów - charakteryzuje budowę różnych typów wiązań chemicznych - charakteryzuje właściwości fizykochemiczne wody - uzasadnia znaczenie soli mineralnych dla organizmów - rysuje modele różnych typów wiązań chemicznych 	<p>B</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>D</p> <p>C</p>

			<ul style="list-style-type: none"> - wymienia funkcje soli mineralnych - omawia znaczenie wybranych makro- i mikroelementów - określa znaczenie i występowanie wybranych typów wiązań i oddziaływań chemicznych - omawia budowę cząsteczki wody 	<p>A</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>C</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wykazuje związek między budową i właściwościami cząsteczki wody a jej rolą w organizmie 	<p>D</p>
Budowa i znaczenie węglowodanów	<ul style="list-style-type: none"> - klasyfikacja sacharydów - występowanie, budowa i znaczenie monosacharydów, oligosacharydów i polisacharydów - obserwacja mikroskopowa wybarwionych preparatów ziaren skrobi bulwy ziemniaka - wykrywanie glukozy w soku z winogron 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia cechy i funkcje głównych grup węglowodanów - klasyfikuje sacharydy i podaje ich przykłady - wymienia właściwości mono-, oligo- i polisacharydów - określa kryterium klasyfikacji sacharydów - wyjaśnia, w jaki sposób powstaje wiązanie O-glikozydowe - omawia występowanie i znaczenie wybranych mono-, oligo- i polisacharydów 	<p>A</p> <p>B</p> <p>A</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>C</p>	<ul style="list-style-type: none"> - klasyfikuje monosacharydy - charakteryzuje i porównuje budowę wybranych polisacharydów - porównuje budowę chemiczną mono-, oligo- i polisacharydów - planuje doświadczenie mające na celu wykrycie glukozy - omawia powstawanie form pierścieniowych monosacharydów - ilustruje powstawanie wiązania O-glikozydowego - zapisuje wzory wybranych węglowodanów 	<p>B</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>D</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p>	
Lipidy – budowa i znaczenie	<ul style="list-style-type: none"> - klasyfikacja tłuszczów - charakterystyka lipidów prostych, złożonych i izoprenowych - wykrywanie lipidów w nasionach słonecznika 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia funkcje lipidów - klasyfikuje lipidy ze względu na budowę cząsteczki - omawia znaczenie poszczególnych grup lipidów - wyjaśnia, na czym polega różnica między tłuszczami nasyconymi a tłuszczami nienasyconymi 	<p>A</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>B</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia kryteria klasyfikacji tłuszczowców - charakteryzuje budowę lipidów prostych, złożonych i izoprenowych - uzasadnia znaczenie cholesterolu - planuje doświadczenie, którego celem jest wykrycie lipidów - porównuje poszczególne grupy lipidów - omawia budowę fosfolipidów i ich rozmieszczenie w błonie biologicznej - analizuje budowę triglicerydu 	<p>A</p> <p>C</p> <p>D</p> <p>D</p> <p>C</p> <p>D</p> <p>D</p>	
Białka – główny budulec organizmu	<ul style="list-style-type: none"> - podział białek ze względu na pełnione funkcje - aminokwasy - budowa i rodzaje białek - właściwości białek - struktura białek 	<ul style="list-style-type: none"> - nazywa grupy białek ze względu na pełnione funkcje, liczbę aminokwasów w łańcuchu, strukturę oraz obecność elementów nieaminokwasowych - wymienia przykładowe białka i ich 	<p>A</p> <p>A</p>	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje grupy białek ze względu na pełnione funkcje, liczbę aminokwasów w łańcuchu i strukturę oraz obecność elementów nieaminokwasowych - zapisuje wzór ogólny aminokwasów 	<p>C</p> <p>C</p>	

		- wykrywanie wiązań peptydowych	funkcje - omawia budowę białek - rozpoznaje struktury przestrzenne białek - wymienia właściwości białek - podaje kryteria klasyfikacji białek - wskazuje wiązanie peptydowe - wyjaśnia, na czym polega i w jakich warunkach zachodzi koagulacja i denaturacja białek	C B A A B B	- zapisuje reakcję powstawania dipetydu - charakteryzuje strukturę 1-, 2-, 3- i 4-rzędową białek - analizuje budowę aminokwasów - klasyfikuje aminokwasy ze względu na charakter podstawników - porównuje białka fibrylarne i globularne - porównuje proces koagulacji i denaturacji białek - planuje doświadczenie mające na celu wykrycie wiązań peptydowych	C C C B C C D
	Budowa i rola kwasów nukleinowych	- budowa nukleotydu - budowa przestrzenna DNA - znaczenie i występowanie DNA - budowa przestrzenna i rodzaje RNA - znaczenie RNA	- charakteryzuje budowę pojedynczego nukleotydu DNA i RNA - omawia rolę DNA - wymienia rodzaje RNA i określa ich rolę - określa lokalizację DNA w komórkach eukariotycznych i prokariotycznych - wyjaśnia, na czym polega komplementarność zasad - definiuje pojęcia: <i>podwójna helisa, replikacja</i>	C C A B B A	- charakteryzuje budowę chemiczną i przestrzenną cząsteczki DNA i RNA - porównuje budowę i rolę DNA z budową i rolą RNA - rysuje schemat budowy nukleotydu - oblicza procentową zawartość zasad azotowych w DNA - rozróżnia zasady azotowe - nazywa i wskazuje wiązania w cząsteczce DNA	C C C C B B
Komórka – podstawa jednostki życia	Przestrzenna organizacja komórki	- rodzaje komórek - wymiary i kształty komórek - budowa komórek: bakterii, zwierząt, roślin i grzybów - porównanie komórki prokariotycznej z komórką eukariotyczną - porównanie komórek eukariotycznych - obserwacja mikroskopowa komórek	- definiuje pojęcia: <i>komórka, organizm jednokomórkowy, organizm wielokomórkowy</i> - wymienia przykłady komórek prokariotycznych i eukariotycznych - wskazuje i nazywa struktury komórki prokariotycznej i eukariotycznej - rozróżnia komórki: zwierzęcą, roślinną, grzybową i prokariotyczną - wyjaśnia zależność między wymiarami komórki a jej powierzchnią i	A A B B B	- klasyfikuje komórki ze względu na występowanie jądra komórkowego - charakteryzuje funkcje struktur komórki prokariotycznej - porównuje komórkę prokariotyczną z komórką eukariotyczną - wskazuje cechy wspólne oraz różnice między komórkami eukariotycznymi - wymienia przykłady największych komórek roślinnych i zwierzęcych - analizuje znaczenie wielkości i	B C C B A D

			objętością - rysuje wybraną komórkę eukariotyczną na podstawie obserwacji mikroskopowej	C	kształtu komórki w transporcie substancji do i z komórki - wykonuje samodzielnie nietrwały preparat mikroskopowy	D
Budowa, właściwości i funkcje błon biologicznych	- budowa błon biologicznych - właściwości i funkcje błon biologicznych - badanie selektywnej przepuszczalności błon - transport przez błony biologiczne - osmoza - plazmoliza i deplazmoliza	- nazywa i wskazuje składniki błon biologicznych - wymienia właściwości błon biologicznych - wymienia funkcje błon biologicznych - wymienia rodzaje transportu przez błony - omawia model budowy błony biologicznej - wyjaśnia różnicę między transportem biernym a transportem czynnym - rozróżnia endocytozę i egzocytozę - definiuje pojęcia: <i>osmoza, turgor, plazmoliza, deplazmoliza</i>	A A A A C B B A	- charakteryzuje białka błon - omawia budowę i właściwości lipidów występujących w błonach biologicznych - charakteryzuje różne rodzaje transportu przez błony - porównuje zjawiska osmozy i dyfuzji - przedstawia skutki umieszczenia komórki roślinnej oraz komórki zwierzęcej w roztworach: hipotonicznym, izotonicznym i hipertonicznym - analizuje rozmieszczenie białek i lipidów w błonach biologicznych - wyjaśnia różnicę w sposobie działania białek kanałowych i nośnikowych - planuje doświadczenie mające na celu udowodnienie selektywnej przepuszczalności błony - planuje doświadczenie mające na celu obserwację plazmolizy i deplazmolizy w komórkach roślinnych	C C C C D D B D D	
Jądro komórkowe	- funkcje jądra komórkowego - budowa jądra komórkowego - skład chemiczny chromatyny - sposób upakowania DNA w jądrze komórkowym - budowa chromosomu metafazowego - kariotyp	- wymienia funkcje jądra komórkowego - definiuje pojęcia: <i>chromatyna, nukleosom, chromosom, kariotyp, chromosomy homologiczne</i> - identyfikuje chromosomy płci i autosomy - wyjaśnia różnicę między komórką haploidalną a komórką diploidalną - identyfikuje elementy budowy jądra komórkowego - określa skład chemiczny chromatyny	A A B B B B	- charakteryzuje elementy jądra komórkowego - charakteryzuje budowę chromosomu metafazowego - dowodzi, iż komórki eukariotyczne zawierają różną liczbę jąder komórkowych - wyjaśnia różnicę między heterochromatyną a euchromatyną - uzasadnia znaczenie upakowania DNA w jądrze komórkowym	C C D B D	

			<p>ny</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie jąderka i otoczki jądrowej - wymienia i identyfikuje kolejne etapy upakowania DNA w jądrze komórkowym - rysuje chromosom metafazowy - podaje przykłady komórek haploidalnych i komórek diploidalnych 	<p>B</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>A</p>		
	Składniki cytoplazmy	<ul style="list-style-type: none"> - skład cytozolu - budowa i rola elementów cytoszkieletu - ruchy cytozolu i ich mikroskopowa obserwacja - budowa i rola siateczki śródplazmatycznej, rybosomów, aparatu Golgiego, lizosomów, peroksysomów i glioksysomów - synteza i modyfikacja białek wydzielanych przez komórkę - badanie aktywności katalazy w komórkach bulwy ziemniaka 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia skład i znaczenie cytozolu - wymienia elementy cytoszkieletu i ich funkcje - identyfikuje ruchy cytozolu - charakteryzuje budowę i rolę siateczki śródplazmatycznej - charakteryzuje budowę i rolę rybosomów, aparatu Golgiego i lizosomów - omawia ruchy cytozolu - określa rolę peroksysomów i glioksysomów - wyjaśnia, na czym polega funkcjonalne powiązanie między rybosomami, siateczką śródplazmatyczną, aparatem Golgiego a błoną komórkową 	<p>C</p> <p>A</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>B</p>	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje elementy cytoszkieletu pod względem budowy, funkcji i rozmieszczenia - porównuje siateczkę śródplazmatyczną szorstką z siateczką śródplazmatyczną gładką - planuje doświadczenie mające na celu wykazanie znaczenia wysokiej temperatury w dezaktywacji katalazy w bulwie ziemniaka - rozpoznaje elementy cytoszkieletu - ilustruje plan budowy wici i rżęski - dokonuje obserwacji ruchów cytozolu w komórkach moczarki kanadyjskiej 	<p>C</p> <p>C</p> <p>D</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>D</p>
	Składniki cytoplazmy otoczone dwiema błonami	<ul style="list-style-type: none"> - budowa i rola mitochondrium - charakterystyka plastydów - budowa chloroplastów - teoria endosymbiozy 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia organelle komórki eukariotycznej otoczone dwiema błonami - uzasadnia rolę mitochondriów jako centrów energetycznych - wymienia funkcje plastydów - charakteryzuje budowę mitochondriów - klasyfikuje typy plastydów - charakteryzuje budowę chloroplastu - wymienia argumenty potwierdzające słuszność teorii endosymbiozy 	<p>A</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>A</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, od czego zależy liczba i rozmieszczenie mitochondriów w komórce - porównuje typy plastydów - wyjaśnia, dlaczego mitochondria i plastydy nazywa się organelami półautonomicznymi - przedstawia sposoby powstawania plastydów i możliwości przekształcania różnych rodzajów plastydów - rozpoznaje typy plastydów na podstawie obserwacji mikroskopowej 	<p>B</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>B</p>

	Pozostałe składniki komórki. Połączenia między komórkami	<ul style="list-style-type: none"> - budowa i funkcje wakuoli - budowa i funkcje ściany komórkowej - zmiany o charakterze inkrustacji i adkrustacji w ścianie komórkowej - połączenia międzykomórkowe u roślin i zwierząt 	<ul style="list-style-type: none"> - klasyfikuje składniki komórki na plazmatyczne i nieplazmatyczne - wymienia komórki zawierające wakuole - wymienia funkcje wakuoli - wymienia komórki zawierające ścianę komórkową - wymienia funkcje ściany komórkowej - nazywa substancje będące głównymi składnikami budulcowym ściany komórkowej - wyjaśnia, na czym polegają wtórne zmiany o charakterze inkrustacji i adkrustacji - nazywa rodzaje połączeń międzykomórkowych w komórkach roślinnych i zwierzęcych 	<p>B</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>B</p> <p>A</p>	<ul style="list-style-type: none"> - omawia budowę wakuoli - wyjaśnia różnice między wodniczkami u protistów - charakteryzuje budowę ściany komórkowej - omawia umiejscowienie, budowę i funkcje połączeń między komórkami u roślin i zwierząt - porównuje ścianę komórkową pierwotną ze ścianą komórkową wtórną u roślin - porównuje procesy inkrustacji i adkrustacji - wyjaśnia, w jaki sposób inkrustacja i adkrustacja zmieniają właściwości ściany komórkowej 	<p>C</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>B</p>
	Podziały komórkowe	<ul style="list-style-type: none"> - cykl życiowy komórki - etapy i znaczenie mitozy - cytokineza - programowana śmierć komórki - skutki nadmiernych podziałów komórek - etapy i znaczenie mejozy - amitoza i endomitoza 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia rodzaje podziałów komórki - rozpoznaje etapy mitozy i mejozy - charakteryzuje przebieg poszczególnych etapów mitozy i mejozy - porównuje przebieg oraz znaczenie mitozy i mejozy - wyjaśnia znaczenie zjawiska <i>crossing-over</i> - definiuje pojęcia: <i>kariokineza</i> i <i>cytokineza</i> - ilustruje poszczególne etapy mitozy i mejozy - wyjaśnia rolę interfazy w cyklu życiowym komórki - określa skutki zaburzeń cyklu komórkowego - wymienia czynniki wywołujące transformację nowotworową 	<p>A</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>A</p>	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje schemat przedstawiający ilość DNA i chromosomów w poszczególnych etapach cyklu komórkowego - charakteryzuje poszczególne etapy interfazy - określa znaczenie wrzeciona kariokinetycznego - wyjaśnia, na czym polega programowana śmierć komórki - wyjaśnia mechanizm transformacji nowotworowej - wyjaśnia i porównuje przebieg cytokinezy w komórkach roślinnej i zwierzęcej - charakteryzuje sposób formowania wrzeciona kariokinetycznego w komórce roślinnej i zwierzęcej - omawia znaczenie amitozy i endomitozy 	<p>D</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>C</p>

Różnorodność wirusów, bakterii, protistów i grzybów	Klasyfikowanie organizmów	<ul style="list-style-type: none"> - zadania systematyki - klasyfikacja biologiczna - stanowisko systematyczne wybranych organizmów - zasady nazewnictwa gatunków - naturalne i sztuczne systemy klasyfikacji - metody fenetyczne i filogenetyczne klasyfikacji organizmów - dwudzielne klucze do oznaczania gatunków - drzewo rodowe organizmów - królestwa świata organizmów 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia zadania systematyki - wymienia główne rangi taksonów - wymienia kryteria klasyfikowania organizmów według metod opartych na podobieństwie i pokrewieństwie organizmów - wymienia nazwy pięciu królestw świata organizmów - wymienia charakterystyczne cechy organizmów należących do każdego z pięciu królestw - definiuje pojęcia: <i>takson, narządy homologiczne, gatunek</i> - ocenia znaczenie systematyki - wyjaśnia, na czym polega nazewnictwo binominalne gatunków i podaje nazwisko jego twórcy - wyjaśnia zasady konstruowania dwudzielnego klucza do oznaczania gatunków 	<p>A</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>D</p> <p>B</p> <p>B</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polega hierarchiczny układ rang jednostek taksonomicznych - określa stanowisko systematyczne wybranego gatunku rośliny i zwierzęcia - wskazuje w nazwie gatunku nazwę rodzajową i epitet gatunkowy - wyjaśnia różnicę między naturalnym a sztucznym systemem klasyfikacji - definiuje pojęcia: <i>takson monofiletyczny, parafiletyczny i polifiletyczny</i> - porównuje królestwa świata żywego - porównuje i ocenia sposoby klasyfikowania organizmów oparte na metodach fenetycznych i filogenetycznych - oznacza gatunki, wykorzystując klucz w postaci graficznej lub numerycznej - konstruuje klucz służący do oznaczania przykładowych gatunków organizmów - ocenia stopień pokrewieństwa organizmów na podstawie analizy drzewa rodowego organizmów 	<p>B</p> <p>B</p> <p>A</p> <p>B</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>D</p>
	Wirusy – bezkomórkowe formy materii	<ul style="list-style-type: none"> - budowa i formy wirusów - namnażanie się wirusów (cykle infekcyjne wirusów) - pochodzenie i klasyfikacja wirusów - znaczenie wirusów - wybrane choroby wirusowe człowieka - szczepionki - priony i wiroidy 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia cechy wirusów - wymienia sposoby rozprzestrzeniania się wirusowych chorób roślin, zwierząt i człowieka - omawia znaczenie wirusów - wymienia choroby wirusowe człowieka - charakteryzuje budowę wirionu - omawia przebieg cyklu lizogenicznego bakteriofaga i cyklu wirusa zwierzęcego - wyjaśnia, jakie znaczenie w zwalczaniu wirusów mają szczepienia 	<p>A</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>B</p>	<ul style="list-style-type: none"> - uzasadnia, że wirusy znajdują się na pograniczu materii nieożywionej i żywej - wyjaśnia różnicę między cyklem litycznym a lizogenicznym - klasyfikuje wirusy na podstawie rodzaju kwasu nukleinowego, morfologii, rodzaju gospodarza i sposobu infekcji oraz podaje ich przykłady - charakteryzuje wybrane choroby wirusowe człowieka - charakteryzuje formy wirusów pod względem kształtu 	<p>D</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>C</p>

			ochronne		<ul style="list-style-type: none"> - porównuje przebieg cyklu lizogenicznego bakteriofaga i cykl wirusa zwierzęcego - omawia teorie pochodzenia wirusów - wyjaśnia różnicę między wirusem a wiroidem - określa znaczenie prionów 	<p>C</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>B</p>
Bakterie – organizmy bezjądrowe	<ul style="list-style-type: none"> - budowa komórki bakteryjnej - budowa ściany komórkowej bakterii Gram-dodatnich i Gram-ujemnych - wielkość i formy bakterii - sposoby odżywiania się i oddychania bakterii - wzrost i rozmnażanie, procesy płciowe - formy przetrwalnikowe bakterii - ruch u bakterii - przegląd systematyczny i znaczenie bakterii - wybrane choroby bakteryjne człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje budowę komórki bakteryjnej - wymienia czynności życiowe bakterii - klasyfikuje bakterie w zależności od sposobu odżywiania i oddychania - wymienia sposoby rozmnażania bezpłciowego bakterii - podaje przykłady pozytywnego i negatywnego znaczenia bakterii - wymienia choroby bakteryjne człowieka i drogi zakażenia - wymienia funkcje poszczególnych elementów komórki - identyfikuje różne formy komórek bakterii i rodzaje ich skupisk - określa wielkość komórek bakteryjnych - określa znaczenie form przetrwalnikowych w cyklu życiowym bakterii - wyjaśnia znaczenie procesów płciowych zachodzących u bakterii - definiuje pojęcia: <i>anabioza, taksja, koniugacja</i> 	<p>C</p> <p>A</p> <p>B</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>A</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polega różnica w budowie komórki bakterii samo- i cudzożywej - charakteryzuje poszczególne grupy bakterii w zależności od sposobu odżywiania i oddychania oraz podaje ich przykłady - omawia etapy koniugacji - charakteryzuje grupy systematyczne bakterii - omawia objawy wybranych chorób bakteryjnych człowieka - proponuje działania profilaktyczne zapobiegające chorobom bakteryjnym - omawia różnice w budowie ściany komórkowej bakterii Gram-dodatnich i Gram-ujemnych - wyjaśnia znaczenie heterocyst - omawia rodzaje taksji 	<p>B</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>D</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>C</p>	
Protisty – proste organizmy eukariotyczne	<ul style="list-style-type: none"> - budowa i czynności życiowe protistów zwierzęcych (ruch i reakcja na bodźce, odżywianie, osmoregulacja i wydalanie, rozmnażanie) 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia czynności życiowe protistów - omawia budowę komórki protistów zwierzęcych - omawia sposób odżywiania się protistów zwierzęcych 	<p>A</p> <p>C</p> <p>C</p>	<ul style="list-style-type: none"> - określa kryterium klasyfikacji protistów - wymienia i charakteryzuje sposób funkcjonowania organelli ruchu u protistów - wyjaśnia, na czym polega różnica 	<p>B</p> <p>A</p> <p>B</p>	

		<ul style="list-style-type: none"> - budowa i czynności życiowe protistów roślinopodobnych (odżywianie, rozmnażanie) - charakterystyka protistów grzybopodobnych - przegląd i charakterystyka wybranych typów protistów - znaczenie protistów - choroby człowieka wywoływane przez protisty 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje przebieg rozmnażania się bezpłciowego i płciowego protistów - wymienia charakterystyczne cechy budowy protistów roślinopodobnych - omawia sposób odżywiania się protistów roślinopodobnych - wymienia cechy charakterystyczne dla protistów grzybopodobnych - podaje przykłady pozytywnego i negatywnego znaczenia protistów - wymienia choroby wywoływane przez protisty i drogi ich zarażenia - rozróżnia rodzaje ruchów u protistów zwierzęcych - wyjaśnia rolę wodniczek w odżywianiu i wydalaniu protistów - wyróżnia główne rodzaje plech u protistów roślinopodobnych - wymienia typy zapłodnienia występujące u protistów - porównuje poszczególne typy protistów - wymienia przedstawicieli poszczególnych typów protistów - podaje przykłady protistów, których organizm jest: pojedynczą komórką, kolonią, plechą 	<ul style="list-style-type: none"> C A C A A A B B A A C A A A 	<ul style="list-style-type: none"> między pinocytozą a fagocytozą - omawia proces wydalania i osmoregulacji zachodzący u protistów zwierzęcych - omawia kolejne etapy przebiegu koniugacji u pantofelka - omawia kolejne etapy cyklu rozwojowego zarodźca malarii - charakteryzuje budowę form jednokomórkowych i wielokomórkowych protistów roślinopodobnych - wymienia cechy charakterystyczne plech protistów roślinopodobnych - porównuje typy zapłodnienia u protistów - proponuje działania profilaktyczne w celu uniknięcia zarażenia się protistami chorobotwórczymi - wyjaśnia, dlaczego osmoregulacja i wydalanie mają szczególne znaczenie dla protistów słodkowodnych - uzasadnia różnicę między cyklem rozwojowym z mejozą pregamiczną a cyklem rozwojowym z mejozą postgamiczną - wymienia rodzaje materiałów zapasowych występujących u protistów roślinopodobnych - wymienia barwniki fotosyntetyczne u protistów roślinopodobnych - wymienia cechy budowy charakterystyczne dla poszczególnych typów protistów zwierzęcych, roślinopodobnych i grzybopodobnych - omawia choroby wywoływane przez protisty - omawia przemianę pokoleń z dominującym sporofitem na przykładzie listownicy 	<ul style="list-style-type: none"> C C C C A C D B D A A A A A C C
--	--	--	---	--	---	--

	Grzyby – cudzożywne beztkankowce. Porosty	<ul style="list-style-type: none"> - cechy charakterystyczne grzybów - budowa grzybów - odżywianie się i oddychanie grzybów - sposoby rozmnażania się grzybów - cykle rozwojowe sprzężniowców, workowców i podstawczaków - przegląd i charakterystyka poszczególnych typów grzybów - znaczenie grzybów - budowa i rodzaje plech porostów - znaczenie porostów 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia cechy charakterystyczne grzybów - omawia budowę grzybów, używając pojęć: <i>grzybnia, strzępki, owocnik</i> - charakteryzuje sposoby rozmnażania bezpłciowego i płciowego grzybów - wymienia przedstawicieli poszczególnych typów grzybów - omawia znaczenie grzybów i porostów - wyjaśnia, dlaczego grzyby są plechowcami - omawia sposoby oddychania grzybów - rozróżnia poszczególne typy grzybów - przedstawia budowę, środowisko i sposób życia porostów - określa wpływ grzybów na zdrowie i życie człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> A C C A C B C B B C 	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia rodzaje strzępek - porównuje sposoby rozmnażania się grzybów - omawia kolejne etapy cyklu rozwojowego sprzężniowców, workowców i podstawczaków - rozróżnia typy hymenoforów u podstawczaków - porównuje cechy poszczególnych typów grzybów - wymienia gatunki grzybów saprobiontycznych, pasożytniczych i symbiotycznych - przedstawia zasady profilaktyki chorób człowieka wywołanych przez grzyby - charakteryzuje rodzaje plech porostów - określa kryterium klasyfikacji grzybów - porównuje typy mikoryz - porównuje rodzaje zarodników - wskazuje fazę dominującą w cyklu rozwojowym sprzężniowców, workowców i podstawczaków - określa rolę rozmnożeń w rozmnażaniu porostów 	<ul style="list-style-type: none"> B C C B C A B C A C C B C
Różnorodność roślin	Rośliny pierwotnie wodne	<ul style="list-style-type: none"> - cechy królestwa roślin - formy organizacji budowy roślin pierwotnie wodnych - sposoby rozmnażania się roślin pierwotnie wodnych - przegląd i charakterystyka krasnorostów i zielenic - znaczenie krasnorostów i zielenic - omówienie występowania krasnorostów i zielenic 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia cechy właściwe wyłącznie roślinom - wymienia cechy charakterystyczne dla roślin pierwotnie wodnych - omawia znaczenie krasnorostów i zielenic - wymienia formy organizacji roślin pierwotnie wodnych - wymienia sposoby rozmnażania krasnorostów i zielenic 	<ul style="list-style-type: none"> A A C A A 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje formy organizacji roślin pierwotnie wodnych - omawia przemianę pokoleń na przykładzie ulwy sałatowej - omawia kolejne etapy koniugacji u skrzętnicy - wyjaśnia trudności w klasyfikacji systematycznej krasnorostów i zielenic - charakteryzuje krasnorosty i zielenice pod względem budowy i środowi- 	<ul style="list-style-type: none"> C C C B C

					ska występowania	
	Główne kierunki rozwoju roślin lądowych	<ul style="list-style-type: none"> - cechy potwierdzające pokrewieństwo ramienicowych z roślinami lądowymi - adaptacje roślin do życia na lądzie - rynniofity – pierwsze rośliny lądowe - teoria telomowa - grupy morfologiczno-rozwojowe roślin lądowych 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia cechy środowiska wodnego - wymienia przykłady adaptacji roślin do życia na lądzie - rozróżnia grupy morfologiczno-rozwojowe roślin lądowych - omawia jedną z hipotez o pochodzeniu roślin lądowych, wymieniając cechy świadczące o bliskim pokrewieństwie roślin i współczesnych zielenic - definiuje pojęcie <i>telom</i> 	<p>A</p> <p>A</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>A</p>	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje rynniofity - omawia główne założenia teorii telomowej - porównuje warunki panujące w wodzie i na lądzie - wykazuje znaczenie cech adaptacyjnych roślin do życia na lądzie 	<p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>D</p>
	Tkanki roślinne	<ul style="list-style-type: none"> - klasyfikacja tkanek na twórcze i stałe - charakterystyka tkanek twórczych - rodzaje, budowa i rola tkanek okrywających, miękkiszowych, wzmacniających i przewodzących - utwory wydzielnicze 	<ul style="list-style-type: none"> - określa rolę tkanek twórczych - wymienia charakterystyczne cechy tkanek stałych - omawia budowę epidermy - określa funkcje tkanek okrywających - omawia budowę i funkcję poszczególnych rodzajów miękiszu - omawia budowę i funkcje tkanek wzmacniających - omawia tkanki przewodzące, wskazując cechy budowy drewna i łyka, które umożliwiają tym tkankom przewodzenie substancji - klasyfikuje i identyfikuje tkanki roślinne - wymienia charakterystyczne cechy tkanek twórczych - wymienia wytwory epidermy i omawia ich znaczenie 	<p>B</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>A</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia merystemy pierwotne i wtórne oraz określa ich funkcje - określa lokalizację merystemów w roślinie - omawia efekt działania kambium i fellogenu - wyjaśnia, na czym polega mechanizm zamykania i otwierania aparatów szparkowych - wyjaśnia znaczenie kutykuli - omawia znaczenie utworów wydzielniczych - uzasadnia różnicę pomiędzy tkankami twórczymi a tkankami stałymi - porównuje budowę epidermy i ryzodermy - charakteryzuje sposób powstawania, budowę oraz znaczenie korkowicy - wymienia przykłady wewnętrznych i powierzchniowych utworów wydzielniczych 	<p>A</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>D</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>A</p>
	Budowa i funkcje korzenia	<ul style="list-style-type: none"> - budowa morfologiczna i funkcje korzenia - budowa pierwotna korze- 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia główne funkcje korzenia - charakteryzuje budowę strefową korzenia 	<p>A</p> <p>C</p>	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia sposób powstawania wtórnych tkanek merystematycznych w korzeniu oraz charakteryzuje efekty 	<p>C</p>

	<ul style="list-style-type: none"> nia - budowa wtórna korzenia - modyfikacje budowy i funkcji korzeni 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia budowę pierwotną i wtórną korzenia - porównuje budowę palowego i wiązkowego systemu korzeniowego oraz uzasadnia, że systemy te stanowią adaptację do warunków środowiska - wymienia modyfikacje budowy korzeni 	<ul style="list-style-type: none"> C C A 	<ul style="list-style-type: none"> ich działalności - charakteryzuje modyfikacje budowy korzeni - porównuje budowę pierwotną korzenia z budową wtórną 	<ul style="list-style-type: none"> C C
Budowa i funkcje łodygi	<ul style="list-style-type: none"> - funkcje łodygi - budowa pierwotna łodygi - budowa wtórna łodygi - rodzaje łodyg - modyfikacje budowy łodyg 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia funkcje łodygi - omawia budowę pierwotną i wtórną łodygi - wymienia modyfikacje budowy łodygi 	<ul style="list-style-type: none"> A C A 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia etapy przyrostu na grubość łodygi - przedstawia sposób powstawania wtórnych tkanek merystematycznych w łodydze oraz charakteryzuje efekty ich działalności -charakteryzuje modyfikacje budowy łodygi - porównuje budowę pierwotną łodygi z budową wtórną - rozróżnia łodygi w zależności od stopnia trwałości 	<ul style="list-style-type: none"> C C C C B
Budowa i funkcje liści	<ul style="list-style-type: none"> - funkcje liści - budowa morfologiczna liścia - typy ulistnienia - różnorodność liści - budowa anatomiczna liścia - modyfikacje budowy i funkcji liści 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia funkcje liści - omawia budowę anatomiczną liścia - definiuje pojęcie <i>ulistnienie</i> - wymienia rodzaje ulistnienia, unerwienia liści i rodzaje nerwacji - podaje przykłady liści pojedynczych i złożonych - wymienia modyfikacje budowy liści 	<ul style="list-style-type: none"> A C A A A A 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia budowę morfologiczną liścia - określa rolę poszczególnych elementów budowy liścia - porównuje miękisz palisadowy z miękiszem gąbczastym - określa znaczenie modyfikacji liści - rozróżnia typy ulistnienia, nerwacji i rodzaje liści - porównuje budowę anatomiczną liścia rośliny iglastej i liścia rośliny dwuliściennej oraz uzasadnia przyczyny istniejących różnic 	<ul style="list-style-type: none"> C B C C B C
Mszaki – rośliny o dominującym gametoficie	<ul style="list-style-type: none"> - cechy charakterystyczne mszaków - cechy plechowców i organowców 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia środowiska, w których występują mszaki - wymienia wspólne cechy mszaków - omawia budowę gametofitu i spo- 	<ul style="list-style-type: none"> A A C 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady cech łączących mszaki z plechowcami i organowcami - określa rolę poszczególnych elementów gametofitu i sporofitu mszaków 	<ul style="list-style-type: none"> A B

		<ul style="list-style-type: none"> - budowa gametofitu i sporofitu mszaków - rozmnażanie się mszaków - przegląd i charakterystyka gromad mszaków - znaczenie mszaków 	<ul style="list-style-type: none"> rofitu mszaków - omawia znaczenie mszaków - wymienia cechy plechowców i organowców - omawia cykl rozwojowy mszaków - rozróżnia mchy, wątrobowce i glewiki 	<ul style="list-style-type: none"> C A C B 	<ul style="list-style-type: none"> - określa znaczenie wody w cyklu rozwojowym mszaków - wskazuje pokolenie diploidalne i haploidalne w cyklu rozwojowym - określa miejsce zachodzenia i znaczenie mejozy w cyklu rozwojowym - wymienia przedstawicieli mchów, wątrobowców i glewików - uzasadnia, że u mszaków występuje heteromorficzna przemiana pokoleń - wskazuje cechy charakterystyczne mchów, wątrobowców i glewików - porównuje budowę gametofitu i sporofitu u mchów, wątrobowców i glewików - wskazuje cechy charakterystyczne poszczególnych grup mchów - omawia budowę liścia wątrobowców na przykładzie porostnicy 	<ul style="list-style-type: none"> B B B A D B C B C
	Paprotniki – zarodnikowe rośliny naczyniowe	<ul style="list-style-type: none"> - cechy charakterystyczne paprotników - budowa gametofitu i sporofitu u paprotników - budowa paprociowych, widłakowych i skrzypowych - rozmnażanie się paprotników - przegląd paprotników - znaczenie paprotników 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia cechy morfologiczno-rozwojowe paprotników - omawia budowę gametofitu i sporofitu paprotników - wskazuje cechy charakterystyczne paprociowych, widłakowych i skrzypowych - omawia znaczenie paprotników - wymienia cechy charakterystyczne w cyklu rozwojowym paprotników - wymienia przedstawicieli paprociowych, widłakowych i skrzypowych 	<ul style="list-style-type: none"> A C B C A A 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia budowę morfologiczną i anatomiczną paprociowych - wskazuje i nazywa elementy budowy sporofitu paprociowych, widłakowych i skrzypowych - omawia cykl rozwojowy paprotników jednazarodnikowych na przykładzie narecznicy samczej - omawia cykl rozwojowy paprotników różnazarodnikowych na przykładzie widliczki ostrozębnej - charakteryzuje przedstawicieli paprociowych, widłakowych i skrzypowych - wskazuje cechy paprociowych, które zdecydowały o opanowaniu środowiska lądowego i osiągnięciu większych rozmiarów niż mszaki 	<ul style="list-style-type: none"> C A C C C B

					<ul style="list-style-type: none"> - porównuje budowę i znaczenie współczesnych oraz dawnych widłakowych i skrzypowych - podaje przykłady żyjących w Polsce gatunków widłakowych, skrzypowych i paprociowych objętych ochroną prawną 	<p>C</p> <p>A</p>
Nagozalążkowe – rośliny kwiatowe z nieosłoniętym zalążkiem	<ul style="list-style-type: none"> - cechy roślin nasiennych u nagozalążkowych - budowa sporofitu i gametofitu nagozalążkowych - cykl rozwojowy roślin nagozalążkowych - przegląd roślin nagozalążkowych - znaczenie roślin nagozalążkowych 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia cechy charakterystyczne dla roślin nagozalążkowych - omawia budowę sporofitu roślin nagozalążkowych - omawia znaczenie roślin nagozalążkowych - wymienia cechy nasiennych występujące u nagozalążkowych - wyjaśnia genezę nazwy <i>nagozalążkowe (nagonasienne)</i> - wymienia i krótko charakteryzuje głównych przedstawicieli roślin szpilkowych w Polsce 	<p>A</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>B</p> <p>C</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie kwiatu, nasion, zalążka i łagiewki pyłkowej u nagozalążkowych - przedstawia budowę kwiatu rośliny nagozalążkowej i wskazuje elementy homologiczne do struktur poznanych u paprotników - przedstawia budowę i rozwój gametofitu męskiego i żeńskiego u roślin nagozalążkowych - przedstawia przebieg cyklu rozwojowego u roślin nagozalążkowych na przykładzie sosny zwyczajnej - omawia budowę nasienia sosny zwyczajnej - wymienia wspólne cechy roślin nagozalążkowych wielkolistnych oraz ich przedstawicieli - wymienia wspólne cechy roślin nagozalążkowych drobnolistnych oraz ich przedstawicieli - wymienia gatunki roślin nagozalążkowych objętych w Polsce ścisłą ochroną gatunkową 	<p>B</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>A</p>	
Okrytozalążkowe – rośliny wytwarzające owoce	<ul style="list-style-type: none"> - cechy charakterystyczne okrytozalążkowych - budowa sporofitu i gametofitu okrytozalążkowych - sposoby zapylania - samozapylenie a zapłodnienie krzyżowe 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia cechy roślin okrytozalążkowych odróżniające je od nagozalążkowych - charakteryzuje sporofit roślin okrytozalążkowych - przedstawia budowę obupłciowego kwiatu rośliny okrytozalążkowej 	<p>A</p> <p>C</p> <p>C</p>	<ul style="list-style-type: none"> - omawia funkcje elementów kwiatu obupłciowego u rośliny okrytozalążkowej - omawia budowę i rozwój gametofitu męskiego i żeńskiego u rośliny okrytozalążkowej - wyjaśnia związek między zapyleniem 	<p>C</p> <p>C</p> <p>B</p>	

		<ul style="list-style-type: none"> - mechanizmy ochrony roślin przed samozapyleniem - cykl rozwojowy rośliny okrytozalążkowej - budowa nasienia - rodzaje owoców - przegląd roślin okrytozalążkowych - porównanie roślin jednoliściennych z roślinami dwuliściennymi - sposoby rozprzestrzeniania się nasion - znaczenie roślin okrytozalążkowych 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia możliwości adaptacyjne roślin okrytozalążkowych - omawia znaczenie roślin okrytozalążkowych - wyjaśnia genezę nazwy <i>rośliny okrytozalążkowe (okrytonasienne)</i> - wymienia rodzaje kwiatów - omawia przebieg cyklu rozwojowego u roślin okrytozalążkowych - ocenia znaczenie wykształcenia się nasion dla opanowania środowiska lądowego przez rośliny - omawia sposób rozprzestrzeniania się nasion i owoców 	<p>D</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>D</p> <p>C</p>	<ul style="list-style-type: none"> - niemiękkim a zapłodnieniem - wyjaśnia na przykładach związek między budową kwiatu u rośliny okrytozalążkowej a sposobem jego zapylenia - charakteryzuje mechanizmy zapobiegające samozapyleniu - omawia przebieg i efekty podwójnego zapłodnienia - omawia budowę nasienia - wymienia przykłady owoców pojedynczych (suchych i mięsistych), zbiorowych i owocostanów - porównuje cechy budowy morfologicznej i anatomicznej u roślin jednoliściennych i dwuliściennych - rozróżnia rodzaje kwiatów - definiuje pojęcia: <i>pręcikowie, słupkowie, kwiatostan</i> - schematycznie przedstawia różne rodzaje kwiatostanów - uzasadnia, dlaczego rośliny unikają samozapylenia - podaje kryterium podziału nasion na bielmowe, bezbielmowe i obielmowe oraz wskazuje między nimi podobieństwa i różnice - definiuje pojęcie <i>partenokarpia</i> - porównuje sposoby powstawania różnych owoców - charakteryzuje wybrane rodziny dwuliściennych i jednoliściennych - wymienia przykłady roślin jednoliściennych i dwuliściennych 	<p>B</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>D</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>A</p>
Funkcjonowanie roślin	Transport wody, soli mineralnych i substancji odżywczych	<ul style="list-style-type: none"> - rola wody w życiu rośliny - pobieranie soli mineralnych przez rośliny - potencjał wody w roślinie 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia funkcje wody w życiu roślin - omawia bilans wodny w organizmie rośliny 	<p>A</p> <p>C</p>	<ul style="list-style-type: none"> - określa skutki niedoboru wody w roślinie - definiuje pojęcia: <i>potencjał wody, ciśnienie hydrostatyczne, ciśnienie</i> 	<p>B</p> <p>A</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - mechanizm pobierania i przewodzenia wody - transport wody i soli mineralnych - regulacja ilości wody w roślinie - bilans wodny - transport substancji odżywczych 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia bierny i czynny mechanizm pobierania wody, posługując się pojęciami: <i>transpiracja, parcie korzeniowe, gutacja, wiosenny płacz roślin</i> - charakteryzuje etapy transportu wody i soli mineralnych w roślinie - charakteryzuje rodzaje transpiracji 	<p>C</p> <p>C</p> <p>C</p>	<p><i>osmotyczne</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia mechanizm zamykania i otwierania się aparatów szparkowych - wyjaśnia, w jaki sposób odbywa się transport asymilatów w roślinie - omawia sposób pobierania soli mineralnych przez rośliny - przedstawia sposób określenia potencjału wody w roślinie - wyjaśnia rolę sił kohezji i adhezji w przewodzeniu wody - omawia czynniki wpływające na intensywność transpiracji - planuje doświadczenie mające na celu zbadanie wpływu natężenia światła na intensywność transpiracji 	<p>C</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>D</p>
	Wzrost i rozwój roślin okrytonasiennych	<ul style="list-style-type: none"> - etapy ontogenezy rośliny okrytonasiennej - charakterystyka stadium wegetatywnego - charakterystyka stadium generatywnego - starzenie się i obumieranie rośliny 	<ul style="list-style-type: none"> - definiuje pojęcia: <i>wzrost rośliny i rozwój rośliny</i> - omawia etapy ontogenezy rośliny - charakteryzuje sposoby wegetatywnego rozmnażania się roślin - wskazuje, które etapy cyklu życiowego rośliny składają się na stadium wegetatywne, a które – na generatywne - omawia kiełkowanie nasion, uwzględniając charakterystyczne dla tego procesu zmiany fizjologiczne i morfologiczne 	<p>A</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>C</p>	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje procesy wzrostu i rozwoju embrionalnego okrytonasiennej rośliny dwuliściennej od momentu zapłodnienia do powstania nasienia - wymienia warunki względne nasion i bezwzględne spoczynku nasion - charakteryzuje procesy, które zachodzą w okresie wzrostu wegetatywnego siewki - omawia wpływ temperatury i długości dnia i nocy na zakwitanie roślin - definiuje pojęcia: <i>wernalizacja i fotoperiodyzm</i> - charakteryzuje rośliny krótkiego dnia (RKD), rośliny długiego dnia (RDD) i rośliny neutralne (RN) - planuje doświadczenie, którego celem jest zbadanie biegunowości pędów rośliny - porównuje kiełkowanie nadziemne (epigeiczne) i podziemne (hipogeiczne) - definiuje pojęcia: <i>rośliny monokar-</i> 	<p>C</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>D</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>A</p>

					<i>piczne i rośliny polikarpiczne</i> - wymienia przykłady roślin mono-karpicznych i polikarpicznych	
Regulatory wzrostu i rozwoju roślin	- cechy hormonów roślinnych - działanie i cechy charakterystyczne fitohormonów: auksyn, giberelin, cytokinin, inhibitorów wzrostu i etylenu	- wymienia charakterystyczne cechy fitohormonów - wymienia pięć głównych grup fitohormonów - wymienia najważniejsze funkcje auksyn, giberelin, cytokinin, inhibitorów wzrostu i etylenu - definiuje pojęcie <i>fitohormony</i> - podaje przykłady wykorzystania fitohormonów w rolnictwie i ogrodnictwie	A A A A A	- charakteryzuje miejsce syntetyzowania auksyn oraz wpływ auksyn na procesy wzrostu i rozwoju roślin - charakteryzuje wpływ giberelin i cytokinin na procesy wzrostu i rozwoju roślin - wyjaśnia wpływ inhibitorów wzrostu na kiełkowanie nasion i reakcje obronne roślin - wyjaśnia wpływ etylenu na dojrzewanie owoców i zrzucanie liści - analizuje wykres przedstawiający wpływ stężenia auksyn na wzrost korzeni i łodygi - porównuje wpływ auksyn i giberelin na rośliny - porównuje wpływ stężenia auksyn i cytokinin na wzrost i rozwój tkanek roślinnych - określa rolę fitohormonów mających znaczenie w uruchamianiu reakcji obronnych roślin poddanych działaniu czynników stresowych	C C B B D C C B	
Reakcje roślin na bodźce	- typy ruchów u roślin - tropizmy jako ruchy organów roślin naczyniowych na zewnętrzny bodziec kierunkowy - rodzaje tropizmów - nastie jako ruchy organów roślin na zewnętrzny bodziec nieukierunkowany - rodzaje nastii	- wyróżnia typy ruchów roślin oraz podaje ich przykłady - wyjaśnia różnicę między tropizmami a nastiami - wyjaśnia mechanizm powstawania ruchów wzrostowych i turgorowych	A B B	- wyróżnia rodzaje tropizmów i nastii w zależności od rodzaju bodźca zewnętrznego - omawia rodzaje tropizmów - wyjaśnia przyczynę odmiennej reakcji korzenia i łodygi na działanie siły grawitacyjnej - omawia przykłady nastii - wyjaśnia różnicę między tropizmem dodatnim a tropizmem ujemnym - wyjaśnia znaczenie auksyn w reakcjach ruchowych roślin	B C B C B B	

					<ul style="list-style-type: none"> - planuje doświadczenie, którego celem jest zbadanie geotropizmu korzenia i pędu - uzasadnia, że nastie mogą mieć charakter ruchów turgorowych i wzrostowych 	<p>D</p> <p>D</p>
Różnorodność bezkręgowców	Kryteria klasyfikacji zwierząt	<ul style="list-style-type: none"> - kryteria i podział królestwa zwierząt - zwierzęta beztkankowe i tkankowe - zwierzęta dwuwarstwowe i trójwarstwowe - zwierzęta pierwouste i wtórouste - podział zwierząt celomatycznych 	<ul style="list-style-type: none"> - klasyfikuje i podaje przykłady zwierząt na podstawie następujących kryteriów: wykształcenie tkanek, rodzaj symetrii, liczba listków zarodkowych, występowanie lub brak wtórnej jamy ciała, przekształcenie się prągeby, sposób bruzdkowania i powstawanie mezodermy - wymienia etapy rozwoju zarodkowego u zwierząt - definiuje pojęcia: <i>zwierzęta dwuwarstwowe</i> i <i>zwierzęta trójwarstwowe</i>, <i>zwierzęta pierwouste</i> i <i>zwierzęta wtórouste</i> 	<p>C</p> <p>A</p> <p>A</p>	<ul style="list-style-type: none"> - uzasadnia związek między symetrią ciała a budową zwierzęcia i trybem życia - charakteryzuje przebieg i efekty bruzdkowania - wyjaśnia, w jaki sposób powstaje otwór gębowy, odbytowy i mezoderma u zwierząt pierwoustych i wtóroustych - charakteryzuje zwierzęta acelomatyczne, pseudocelomatyczne i celomatyczne - klasyfikuje zwierzęta celomatyczne ze względu na rodzaj segmentacji i obecność lub brak struny grzbietowej 	<p>D</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>C</p>
	Gąbki – zwierzęta beztkankowe	<ul style="list-style-type: none"> - ogólna budowa ciała gąbek - czynności życiowe gąbek - przegląd gąbek - znaczenie gąbek 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia środowisko i tryb życia gąbek - charakteryzuje podstawowe czynności życiowe gąbek - omawia znaczenie gąbek - omawia bezpłciowy i płciowy sposób rozmnażania się gąbek - przedstawia ogólny plan budowy gąbki 	<p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polegają totipotencjalne właściwości komórek i określa ich znaczenie w życiu gąbek - wymienia gromady zaliczane do typu gąbek wraz z przykładami ich przedstawicieli - porównuje typy budowy ciała gąbek - określa rolę komórek kołnierzykowatych - omawia budowę ściany ciała gąbek - charakteryzuje poszczególne gromady gąbek 	<p>B</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>C</p>
	Tkanki zwierzęce – budowa i funkcja	<ul style="list-style-type: none"> - rodzaje, budowa, miejsce występowania i funkcje nabłonków - rodzaje, budowa, występowanie i funkcje tkanek 	<ul style="list-style-type: none"> - klasyfikuje tkanki zwierzęce - omawia budowę i funkcję tkanki nabłonkowej - omawia budowę i funkcje tkanki łącznej 	<p>C</p> <p>C</p> <p>C</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rysuje tkanki zwierzęce - charakteryzuje nabłonki pod względem budowy, roli i miejsca występowania - charakteryzuje tkanki łączne włą- 	<p>C</p> <p>C</p> <p>C</p>

		<p>łącznych</p> <ul style="list-style-type: none"> - rodzaje, budowa i funkcje tkanek mięśniowych - budowa i rola tkanki nerwowej - poziomy organizacji: tkanka, narząd, układy narządów 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia budowę tkanki chrzęstnej i kostnej - charakteryzuje budowę i funkcje osocza oraz elementów morfotycznych krwi - omawia ogólne cechy budowy tkanki mięśniowej - omawia budowę i rolę elementów tkanki nerwowej - nazywa poziomy organizacji budowy ciała zwierząt - wymienia układy narządów budujących ciała zwierząt - rozpoznaje poszczególne rodzaje tkanek zwierzęcych - dzieli tkanki nabłonkowe na podstawie liczby warstw komórek, kształtu komórek i pełnionych funkcji - wymienia funkcje gruczołów - wyjaśnia kryteria podziału tkanki łącznej - wymienia przykłady tkanek łącznych właściwych, podporowych i płynnych - definiuje pojęcia: <i>narząd, układ narządów</i> 	<p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>A</p> <p>B</p> <p>A</p> <p>A</p>	<p>ściwe pod względem budowy, roli i występowania</p> <ul style="list-style-type: none"> - porównuje rodzaje tkanek chrzęstnych i kostnych pod względem budowy i miejsca występowania - porównuje pod względem budowy i sposobu funkcjonowania tkankę mięśniową gładką, poprzecznie prążkowaną serca oraz poprzecznie prążkowaną szkieletową - określa pochodzenie poszczególnych rodzajów tkanek - klasyfikuje gruczoły - wymienia cechy charakterystyczne oraz funkcje limfy i hemolimfy - omawia sposób przekazywania impulsu nerwowego - wymienia funkcje komórek glistkowych 	<p>C</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>A</p>
	Parzydełkowce – tkankowe zwierzęta dwuwarstwowe	<ul style="list-style-type: none"> - ogólna budowa ciała parzydełkowców - budowa i rola parzydełek oraz mechanizm ich działania - podstawowe czynności życiowe parzydełkowców - sposoby rozmnażania - przegląd parzydełkowców - znaczenie parzydełkowców 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje środowisko i tryb życia parzydełkowców - charakteryzuje ogólną budowę ciała parzydełkowców - omawia sposób odżywiania się parzydełkowców - omawia znaczenie parzydełkowców - nazywa typ układu nerwowego parzydełkowców i omawia jego budowę - omawia sposób wykonywania ru- 	<p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>C</p>	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje budowę polipa z budową meduzy - wymienia funkcje i miejsca występowania poszczególnych rodzajów komórek ciała parzydełkowców - charakteryzuje budowę ściany ciała parzydełkowca - omawia przemianę pokoleń u parzydełkowców na przykładzie chełbi modrej - wymienia przykładowych przedsta- 	<p>C</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>A</p>

			<p>chów i przemieszczania się parzydełkowców</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje sposoby rozmnażania się parzydełkowców 	<p>C</p>	<p>wicieli gromad</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje podobieństwa i różnice między wewnętrzną a zewnętrzną ścianą ciała u parzydełkowca - omawia budowę i znaczenie parzydełek - definiuje pojęcie <i>ciałka brzeżne (ropalia)</i> - charakteryzuje gromady parzydełkowców - wyjaśnia rolę koralowców w tworzeniu raf koralowych 	<p>B</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>B</p>
<p>Płazińce – zwierzęta spłaszczone grzbietobrzusznie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ogólna budowa ciała płazińców - pokrycie ciała płazińców - budowa i rola układu pokarmowego płazińców - wymiana gazowa u płazińców - transport substancji u płazińców - budowa i rola układu nerwowego płazińców - budowa i rola układu wydalniczego płazińców - rozmnażanie i rozwój płazińców - cykle rozwojowe wybranych płazińców - przystosowania tasiemców do pasożytnictwa - przegląd i znaczenie płazińców 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia wspólne cechy wszystkich przedstawicieli płazińców - omawia budowę wewnętrzną płazińców - omawia sposoby odżywiania się płazińców - wyjaśnia, w jaki sposób u płazińców zachodzi wymiana gazowa i transport substancji - wymienia przykłady adaptacji płazińców do pasożytniczego trybu życia - omawia znaczenie płazińców - definiuje pojęcia: <i>żywiciel pośredni, żywiciel ostateczny, obojnak, zapłodnienie krzyżowe</i> - wymienia gatunki pasożytnicze płazińców, które mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia lub życia człowieka - proponuje działania profilaktyczne mające na celu zmniejszenie prawdopodobieństwa zarażenia człowieka płazińcami pasożytniczymi 	<p>A</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>D</p>	<ul style="list-style-type: none"> - omawia budowę wory powłokowo-mięśniowego - omawia budowę morfologiczną płazińców - omawia budowę układu pokarmowego płazińców - nazywa typ układu nerwowego płazińców i omawia jego budowę - omawia budowę i funkcje układu wydalniczego płazińców - omawia budowę układu rozrodczego płazińców - charakteryzuje cykl rozwojowy tasiemca nieuzbrojonego, bruzdogłowca szerokiego i motylicy wątrobowej - definiuje pojęcia: <i>rabdity, statocysty</i> - wymienia gromady płazińców - charakteryzuje gromady płazińców 	<p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>C</p>	
<p>Nicienie – zwierzęta o obłym, nieczłonowanym</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ogólna budowa ciała nicieni 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia ogólny plan budowy ciała nicieni 	<p>C</p>	<ul style="list-style-type: none"> - omawia pokrycie ciała u nicieni - omawia budowę układu pokarmowego 	<p>C</p> <p>C</p>	

	<p>ciele</p> <ul style="list-style-type: none"> - pokrycie ciała nicieni - budowa i rola układu pokarmowego nicieni - wymiana gazowa i transport substancji u nicieni - budowa układu nerwowego nicieni - budowa i rola układu wydalniczego nicieni - rozmnażanie i rozwój nicieni - cykle rozwojowe nicieni pasożytniczych - przegląd i znaczenie nicieni 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje tryb życia nicieni - wymienia cechy charakterystyczne budowy nicieni - charakteryzuje podstawowe czynności życiowe nicieni - omawia znaczenie nicieni - proponuje działania profilaktyczne mające na celu zmniejszenie prawdopodobieństwa zarażenia człowieka nicieniami pasożytniczymi 	<p>C</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>D</p>	<p>wego i sposób trawienia nicieni</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, w jaki sposób zachodzi wymiana gazowa i transport substancji u nicieni - omawia budowę układu wydalniczego i nerwowego nicieni - omawia sposób rozmnażania się i rozwoju nicieni - charakteryzuje cykl rozwojowy glisty ludzkiej i włośnia krętego - definiuje pojęcia: <i>linienie, oskórek</i> - wymienia i charakteryzuje nicienie pasożytnicze roślin, zwierząt i człowieka oraz nicienie niepasożytnicze - wskazuje przystosowania nicieni do pasożytnictwa 	<p>B</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>B</p>
	<p>Pierścienice – bezkręgowce o wyraźnej metamerii</p> <ul style="list-style-type: none"> - ogólna budowa ciała pierścienic - pokrycie ciała - budowa i rola układu pokarmowego pierścienic - wymiana gazowa u pierścienic - budowa i rola układu krwionośnego pierścienic - układ nerwowy pierścienic - budowa i rola układu wydalniczego pierścienic - rozmnażanie i rozwój pierścienic - przegląd i znaczenie pierścienic 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje tryb życia pierścienic - wymienia cechy budowy anatomicznej wspólne dla wszystkich pierścienic - przedstawia ogólną budowę ciała pierścienic - omawia wewnętrzną budowę ciała pierścienic na przykładzie dżdżownicy - wymienia cechy budowy pijawek o znaczeniu adaptacyjnym do pasożytniczego trybu życia - omawia znaczenie pierścienic - omawia budowę układu pokarmowego pierścienic - wyjaśnia, w jaki sposób u pierścienic zachodzi wymiana gazowa - omawia budowę układu krwionośnego i nerwowego u pierścienic - charakteryzuje budowę i funkcje układu wydalniczego pierścienic - omawia sposób rozmnażania się 	<p>C</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia różnicę między metamerią homonomiczną a heteronomiczną - wymienia funkcje parapodiów - omawia pokrycie ciała u pierścienic - wskazuje podobieństwa i różnice w rozmnażaniu się wieloszczetów, skąposzczetów i pijawek - wyjaśnia znaczenie siodełka u skąposzczetów i pijawek - wymienia przedstawicieli wieloszczetów, skąposzczetów i pijawek - omawia budowę morfologiczną odcinka głowowego ciała nereidy - omawia budowę morfologiczną parapodium nereidy - wymienia barwniki oddechowe pierścienic i barwy, jakie nadają krwi - wyjaśnia rolę komórek chloragogenowych - charakteryzuje gromady należące do pierścienic 	<p>B</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>B</p> <p>C</p>

			pierścienic			
	Stawonogi – zwierzęta o członowanych odnóżach	<ul style="list-style-type: none"> - ogólna budowa ciała stawonogów - porównanie budowy morfologicznej wybranych grup stawonogów - modyfikacje odnóży i skrzydeł u owadów, typy aparatów gębowych - pokrycie ciała stawonogów - budowa układu pokarmowego stawonogów - układ oddechowy i krwionośny stawonogów - układ nerwowy i wydalniczy stawonogów - rozmnażanie i rozwój stawonogów - przegląd stawonogów - znaczenie stawonogów 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia i charakteryzuje środowiska, w których żyją stawonogi - wymienia wspólne cechy budowy morfologicznej i anatomicznej stawonogów - charakteryzuje narządy wymiany gazowej stawonogów - wymienia typy gruczołów wydalinicznych - omawia przebieg rozwoju złożonego z przeobrażeniem niepełnym i pełnym - omawia znaczenie stawonogów - wymienia typy aparatów gębowych owadów i podaje przykłady owadów, u których one występują - wymienia typy odnóży owadów i podaje przykłady owadów, u których one występują - definiuje pojęcia: <i>przeobrażenie pełne, przeobrażenie niepełne, imago, poczwarka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> A A C A C C A A A A A 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje budowę morfologiczną i anatomiczną skorupiaków, pajęczaków i owadów - omawia budowę układu pokarmowego stawonogów - porównuje budowę narządów oddechowych stawonogów żyjących w wodzie i na lądzie - omawia sposób działania otwartego układu krwionośnego - porównuje stawonogi wodne i lądowe pod względem budowy narządów wydalniczych oraz usuwanych produktów przemiany materii - przedstawia budowę łańcuskowego układu nerwowego typowego dla większości stawonogów - wyjaśnia, na czym polega partenogeneza - charakteryzuje skorupiaki, szczękoczułkowce oraz tchawkowe i podaje ich przedstawicieli - definiuje pojęcia: <i>miksocel, hemolimfa</i> - omawia różnorodność budowy skrzydeł owadów - uzasadnia, że stawonogi przystosowały się do pobierania różnorodnego pokarmu - wyjaśnia rolę ostii w sercu - omawia budowę oka złożonego - wyjaśnia rolę narządów tympanalnych - wyjaśnia rolę pokładełka - porównuje skorupiaki, szczękoczułkowce i tchawkowe - wymienia przystosowania stawonogów do życia w różnorodnych typach 	<ul style="list-style-type: none"> C C C C C C C B C A C D B C B B C A

					środowisk	
	Mięczaki – zwierzęta o miękkim niesegementowanym ciele	<ul style="list-style-type: none"> - ogólna budowa ciała mięczaków - pokrycie ciała mięczaków - budowa i rola układu pokarmowego mięczaków - budowa układu oddechowego i krwionośnego mięczaków - budowa układu nerwowego mięczaków - układ wydalniczy mięczaków - rozmnażanie i rozwój mięczaków - przegląd i znaczenie mięczaków 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje środowisko życia mięczaków - przedstawia ogólną budowę ciała mięczaków na przykładzie ślimaka - wymienia cechy budowy charakterystyczne dla wszystkich przedstawicieli mięczaków - omawia znaczenie mięczaków - omawia budowę układu pokarmowego mięczaków i sposoby pobierania przez nie pokarmu - charakteryzuje budowę i sposób funkcjonowania narządów oddechowych u mięczaków zasiedlających środowiska wodne i lądowe - charakteryzuje rozmnażanie się mięczaków 	<ul style="list-style-type: none"> C C A C C C C 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia budowę i funkcje muszli u mięczaków - wyjaśnia, w jaki sposób zachodzi przepływ krwi w układzie krwionośnym mięczaków - omawia budowę układu krwionośnego głowonogów - omawia budowę układu nerwowego - omawia wydalanie i osmoregulację u mięczaków - uzasadnia twierdzenie, że głowonogi są mięczakami o najwyższym stopniu złożoności budowy - porównuje budowę zewnętrzną i budowę muszli u poszczególnych gromad mięczaków - charakteryzuje gromady mięczaków oraz wskazuje charakterystyczne cechy budowy morfologicznej umożliwiające ich identyfikację - wymienia przykłady gatunków należących do poszczególnych gromad 	<ul style="list-style-type: none"> B B C C C D C C A
	Szkarłupnie – bezkręgowce zwierzęta wtórouste	<ul style="list-style-type: none"> - ogólna budowa ciała szkarłupni - pokrycie ciała szkarłupni - budowa i rola układu pokarmowego szkarłupni - wymiana gazowa i transport substancji u szkarłupni - układ nerwowy szkarłupni - wydalanie i osmoregulacja u szkarłupni - budowa układu wodnego - rozmnażanie się i rozwój szkarłupni - przegląd i znaczenie szkarłupni 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje środowisko i tryb życia szkarłupni - omawia znaczenie szkarłupni w przyrodzie i życiu człowieka - wymienia funkcje układu wodnego (ambulakralnego) - przedstawia ogólną budowę ciała szkarłupni - omawia czynności życiowe szkarłupni 	<ul style="list-style-type: none"> C C A C C 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia budowę wewnętrzną szkarłupni na przykładzie rozgwiazdy - omawia sposób odżywiania się i budowę układu pokarmowego szkarłupni - wyjaśnia, w jaki sposób zachodzi wymiana gazowa, transport substancji oraz wydalanie i osmoregulacja u szkarłupni - omawia budowę układu wodnego (ambulakralnego) - uzasadnia, iż szkarłupnie są nietypowymi bezkręgowcami - charakteryzuje budowę układu nerwowego szkarłupni 	<ul style="list-style-type: none"> C C B C D C

		- szkarłupnie jako nietypowe bezkręgowce			- omawia sposób rozmnażania się szkarłupni - wymienia gromady szkarłupni i przykładowych przedstawicieli - porównuje budowę morfologiczną liliowców, rozgwiazd, wężowideł, jeżowców i strzykw	C A C
Różnorodność strunowców	Charakterystyka strunowców. Strunowce niższe	- cechy wspólne dla wszystkich strunowców - porównanie planu budowy bezkręgowca i kręgowca - drzewo rodowe strunowców - budowa lancetnika jako przykład strunowca - charakterystyka osłonic	- wymienia pięć najważniejszych cech strunowców - wymienia podtypy strunowców - przedstawia drzewo rodowe strunowców - porównuje plan budowy bezkręgowców i strunowców - charakteryzuje środowisko i tryb życia przedstawicieli strunowców niższych na przykładzie lancetnika - wskazuje w budowie lancetnika charakterystyczne cechy strunowców	A A C C C B	- omawia zewnętrzną i wewnętrzną budowę ciała oraz funkcje życiowe beczczaskowców na przykładzie lancetnika - omawia zewnętrzną i wewnętrzną budowę ciała oraz funkcje życiowe osłonic na przykładzie zachwy - analizuje drzewo rodowe strunowców - definiuje pojęcie <i>strunowce niższe</i>	C C D A
	Cechy charakterystyczne kręgowców	- cechy wspólne dla kręgowców - grupy biologiczne kręgowców - ewolucja łuków skrzelowych u kręgowców - cechy budowy wewnętrznej kręgowców - kręglouste jako współczesne bezżuchwocce	- wymienia wspólne cechy wszystkich kręgowców - charakteryzuje pokrycie ciała kręgowców, uwzględniając budowę oraz funkcje, jakie pełni naskórek i skóra właściwa - przedstawia plan budowy szkieletu osiowego i szkieletu kończyn u kręgowców - wymienia odcinki układu pokarmowego kręgowców - charakteryzuje rodzaje narządów wymiany gazowej u kręgowców - omawia budowę ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego kręgowców - wyjaśnia znaczenie narządów zmysłów kręgowców - charakteryzuje budowę układu wydalniczego, krwionośnego i roz-	A C C C A C C B C	- porównuje budowę przednercza, pranercza i zanercza - porównuje sposoby rozmnażania się i rozwoju kręgowców - omawia budowę wewnętrzną i charakteryzuje podstawowe czynności życiowe kręgloustych na przykładzie minoga - omawia etapy ewolucji łuków skrzelowych u kręgowców - wymienia cechy kręgloustych świadczące o tym, że są najprymitywniejszymi kręgowcami	C C C C C A

			rodzego kręgowców - wymienia grupy biologiczne kręgowców - wymienia cechy charakterystyczne dla wszystkich kręgowców	A A		
Ryby – żuchwowe pierwotnie wodne	- cechy ogólne ryb - pokrycie ciała ryb - budowa układu szkieletowego ryb - budowa układu pokarmowego i odżywianie ryb - budowa i rola układu oddechowego i krwionośnego ryb - budowa i rola układu nerwowego i wydalniczego ryb - rozmnażanie się i rozwój ryb - przystosowania ryb do życia w środowisku wodnym - przegląd i znaczenie ryb - ochrona ryb	- wymienia cechy charakterystyczne dla ryb - omawia ogólną budowę ciała ryby - charakteryzuje pokrycie ciała ryb, wskazując te cechy, które stanowią przystosowanie do życia w wodzie - przedstawia budowę układu krwionośnego ryb - charakteryzuje sposób rozmnażania się ryb - wymienia przystosowania ryb do życia w środowisku wodnym - omawia znaczenie ryb - wymienia płetwy parzyste i nieparzyste oraz ich funkcje - wyjaśnia mechanizm wymiany gazowej u ryb - definiuje pojęcia: <i>tarło, ikra</i> - podaje przykłady potwierdzające, że pokrój ciała ryby odbiegający od typowego dla nich wzorca wynika z adaptacji do życia w różnych warunkach środowiska wodnego	A C C C C A C A B A A A	- omawia budowę układu szkieletowego ryb - omawia elementy budowy układu pokarmowego ryb - wyjaśnia znaczenie i działanie pęcherza pławnego - omawia budowę skrzelu ryby - omawia budowę układu nerwowego ryb - charakteryzuje narządy zmysłów u ryb - wyjaśnia znaczenie linii nabocznej - wyjaśnia, na jakiej zasadzie u ryb chrzęstnoszkieletowych, ryb kostnoszkieletowych słonowodnych i kostnoszkieletowych słodkowodnych odbywa się wydalanie i osmoregulacja - omawia przystosowania ryb w budowie do życia w wodzie - charakteryzuje rodzaje łusek - definiuje pojęcie <i>serce żylne</i> - przedstawia budowę mózgowia u ryby kostnoszkieletowej - charakteryzuje podgromady ryb - wymienia przedstawicieli poszczególnych podgromad - wskazuje zagrożenia ze strony działalności człowieka dla bioróżnorodności ryb - proponuje działania mające na celu ochronę różnicowania gatunkowego ryb	C C B C C C B B C C A C A B D	
Płazy – kręgowce dwuśrodowiskowe	- środowisko życia płazów - pokrycie ciała płazów	- charakteryzuje środowisko życia płazów	C	- omawia cechy budowy i funkcje szkieletu płazów na przykładzie szkie-	C	

	<ul style="list-style-type: none"> - budowa układu szkieletowego płazów - układ pokarmowy i odżywianie płazów - budowa układu oddechowego płazów i mechanizm wentylacji płuc - budowa i funkcjonowanie układu krwionośnego płazów - budowa układu nerwowego i znaczenie narządów zmysłów płazów - budowa i rola układu wydalniczego płazów - rozmnażanie się i rozwój płazów - przystosowania płazów do życia w środowisku wodno-ładowym - przegląd i znaczenie płazów - ochrona płazów 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia budowę i funkcje skóry płazów - omawia budowę układu krwionośnego płazów - charakteryzuje rozmnażanie się płazów - wymienia przystosowania płazów do życia w środowisku wodno-ładowym - omawia znaczenie płazów - charakteryzuje funkcjonowanie narządów wymiany gazowej u dorosłych płazów i ich larw - charakteryzuje rozwój płazów bezogonowych na przykładzie żaby - definiuje pojęcia: <i>skrzek, kijanka</i> 	<p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>A</p>	<ul style="list-style-type: none"> letu żaby - charakteryzuje budowę układu pokarmowego i sposób odżywiania się płazów - omawia budowę układu oddechowego płazów - charakteryzuje budowę układu nerwowego płazów - wyjaśnia znaczenie poszczególnych narządów zmysłów - omawia proces wydalania u płazów - wymienia charakterystyczne cechy budowy i trybu życia kijanek - wskazuje zagrożenia dla różnorodności i liczebności płazów - proponuje działania mające na celu ochronę płazów - wyjaśnia mechanizm wentylacji płuc u żaby - wyjaśnia związek między pojawieniem się narządu wymiany gazowej w postaci płuc a modyfikacją budowy układu krwionośnego u płazów - analizuje modyfikacje budowy i czynności wybranych narządów zmysłów u płazów związane z ich funkcjonowaniem w warunkach środowiska łądowego - porównuje rozwój płazów bezogonowych, ogoniastych i beznogich - uzasadnia znaczenie budowy poszczególnych narządów i układów narządów w przystosowaniu do życia w środowisku wodno-ładowym - charakteryzuje rzędy płazów - wymienia przedstawicieli poszczególnych rzędów płazów 	<p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>D</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>D</p> <p>C</p> <p>D</p> <p>C</p> <p>A</p>
Gady – pierwsze owodniowce	<ul style="list-style-type: none"> - środowisko życia gadów - pokrycie ciała gadów 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje środowisko życia gadów 	C	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje kryterium, na podstawie którego została utworzona systematy- 	B

	<ul style="list-style-type: none"> - budowa układu szkieletowego gadów - układ pokarmowy i odżywianie gadów - budowa układu oddechowego gadów i mechanizm wentylacji płuc - budowa i funkcjonowanie układu krwionośnego gadów - budowa układu nerwowego i znaczenie narządów zmysłów gadów - budowa i rola układu wydalniczego gadów - rozmnażanie się i rozwój gadów - przystosowania gadów do życia na lądzie - przegląd i znaczenie gadów - ochrona gadów 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje sposób odżywiania się gadów - przedstawia budowę układu krwionośnego gadów - omawia sposób rozmnażania się i rozwoju gadów - wymienia przystosowania w budowie gadów będące adaptacją do życia na lądzie - omawia znaczenie gadów - wymienia cechy pokrycia ciała gadów, które stanowią adaptacje do życia w środowisku lądowym - przedstawia cechy budowy oraz funkcje szkieletu gadów na przykładzie jaszczurki - charakteryzuje budowę i czynności mózgowia i narządów zmysłów gadów - omawia budowę układu wydalniczego gadów 	<p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p>	<ul style="list-style-type: none"> ka gadów - wskazuje zagrożenia dla różnorodności i liczebności gadów - proponuje działania mające na celu ochronę gadów - wyjaśnia rolę częściowej przegrody występującej w komorze serca u większości gadów - omawia proces wentylacji płuc u gadów - porównuje proces wydalania u gadów żyjących na lądzie i w wodzie - uzasadnia, że sposób rozmnażania i rozwoju gadów stanowi adaptację do życia na lądzie - wymienia funkcje poszczególnych błon płodowych u gadów - uzasadnia znaczenie budowy poszczególnych narządów i układów narządów w przystosowaniu do życia gadów na lądzie - charakteryzuje podgromady gadów - wymienia przykładowych przedstawicieli podgromad 	<p>B</p> <p>D</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>D</p> <p>A</p> <p>D</p> <p>C</p> <p>A</p>
Ptaki – latające zwierzęta pokryte piórami	<ul style="list-style-type: none"> - środowisko życia ptaków - pokrycie ciała ptaków - budowa układu szkieletowego ptaków - układ pokarmowy i odżywianie ptaków - budowa układu oddechowego ptaków i mechanizm wentylacji płuc - budowa i funkcjonowanie układu krwionośnego - budowa układu nerwowego i znaczenie narządów zmysłów ptaków - budowa i rola układu wy- 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje środowisko życia ptaków - omawia ogólną budowę ciała ptaków - charakteryzuje pokrycie ciała ptaków - charakteryzuje budowę układu pokarmowego i sposoby odżywiania się ptaków - omawia budowę układów: krwionośnego, oddechowego i rozrodczego ptaków - charakteryzuje rozmnażanie się ptaków - wymienia cechy budowy morfolo- 	<p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>A</p>	<ul style="list-style-type: none"> - omawia budowę szkieletu ptaka na przykładzie gęsi - przedstawia budowę skrzydła ptaka - wyjaśnia mechanizm podwójnego oddychania występujący u ptaków - omawia schemat budowy mózgowia ptaków - charakteryzuje budowę i funkcjonowanie układu wydalniczego ptaków - analizuje cechy budowy morfologicznej, anatomicznej i cechy fizjologiczne będące adaptacją ptaków do lotu - wskazuje zagrożenia dla różnorodności i liczebności ptaków 	<p>C</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>D</p> <p>B</p>

	<p>dalniczego ptaków</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa układu rozrodczego i rozmnażanie się ptaków - wędrówki ptaków - przystosowania ptaków do lotu - przegląd i znaczenie ptaków - ochrona ptaków 	<p>gicznej, anatomicznej i cechy fizjologiczne będące przystosowaniami ptaków do lotu</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia znaczenie ptaków - omawia budowę pióra konturowego - charakteryzuje narządy zmysłów ptaków - omawia budowę jaja ptaków i podaje funkcje elementów budowy - porównuje gniazdowniki z zagniazdownikami 	<p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p>	<ul style="list-style-type: none"> - proponuje działania mające na celu ochronę ptaków - wyjaśnia rolę gruczołu kuprowego - wymienia typy piór ptaków oraz ich funkcje - wyjaśnia, na czym polega pierzenie się ptaków - omawia rozmieszczenie i funkcje worków powietrznych u ptaków - wyjaśnia znaczenie układów oddechowego i krwionośnego w utrzymaniu stałocieplności u ptaków - omawia zjawisko wędrówek ptaków - charakteryzuje podgromady i nadrzędy ptaków - wymienia przykładowe gatunki wybranych grup systematycznych 	<p>D</p> <p>B</p> <p>A</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>A</p>
<p>Ssaki – kręgowce wszechstronne i ekspansywne</p>	<ul style="list-style-type: none"> - cechy charakterystyczne dla ssaków - pokrycie ciała ssaków - budowa szkieletu ssaków - układ pokarmowy i odżywianie ssaków - budowa i rola układu oddechowego i krwionośnego ssaków - układ nerwowy i narządy zmysłów ssaków - budowa i rola układu wydalniczego ssaków - budowa układu rozrodczego i rozmnażanie się ssaków - przegląd i znaczenie ssaków - ochrona ssaków 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje środowisko życia ssaków - wymienia cechy charakterystyczne dla ssaków - charakteryzuje pokrycie ciała ssaków - omawia budowę układu pokarmowego ssaków i rolę poszczególnych narządów - charakteryzuje budowę układu oddechowego ssaków i rolę poszczególnych narządów - przedstawia budowę układu krwionośnego ssaków i sposób przepływu krwi - omawia budowę układu wydalniczego oraz sposób wydalania i osmoregulacji u ssaków - omawia sposób rozrodu ssaków - omawia znaczenie ssaków - wymienia rodzaje i funkcje wytworów naskórka ssaków 	<p>C</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>A</p>	<ul style="list-style-type: none"> - omawia budowę szkieletu ssaków - omawia schemat budowy mózgowia ssaków - charakteryzuje narządy zmysłów ssaków - porównuje sposoby rozmnażania się stekowców, torbaczy i łożyskowców - wskazuje zagrożenia dla różnorodności i liczebności ssaków - proponuje działania mające na celu ochronę ssaków - wyjaśnia, na czym polega specjalizacja uzębienia ssaków - porównuje budowę przewodu pokarmowego ssaków mięsożernych i roślinożernych - wyjaśnia, na czym polega eholokacja - charakteryzuje poszczególne podgromady ssaków - wymienia przedstawicieli poszczególnych podgromad ssaków 	<p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>A</p>

			<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje mechanizmy służące utrzymaniu stałej temperatury ciała u ssaków - wyjaśnia znaczenie łożyska i pępowiny 	<p>C</p> <p>B</p>		
Funkcjonowanie zwierząt	Powłoki ciała. Symetria ciała	<ul style="list-style-type: none"> - funkcje powłoki ciała - budowa i rola powłoki ciała zwierząt bezkręgowych - budowa i rola powłoki ciała strunowców - symetria ciała i jej związek z trybem życia - związek zmiany symetrii z budową zwierzęcia 	<ul style="list-style-type: none"> - definiuje pojęcie <i>powłoka ciała</i> - wymienia funkcje powłoki ciała u zwierząt - charakteryzuje budowę powłoki ciała u bezkręgowców - charakteryzuje budowę powłoki ciała strunowców - wyjaśnia, dlaczego zwierzęta osiadłe lub mało ruchliwe mają promienistą symetrię ciała - wymienia korzyści posiadania dwubocznej symetrii ciała - wyjaśnia znaczenie nabłonka syncytialnego u płazińców pasożytniczych - wyjaśnia znaczenie szkieletu zewnętrznego u stawonogów - wyjaśnia znaczenie muszli u mięczaków - omawia budowę skóry kregowców 	<p>A</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>A</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>C</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje różnice w budowie powłoki ciała u bezkręgowców - wskazuje różnice w budowie powłoki ciała u kregowców - wymienia wytwory naskórka i skóry właściwej u kregowców - uzasadnia związek między symetrią ciała zwierząt a ich trybem życia - wymienia płaszczyzny przekroju ciała zwierząt o dwubocznej symetrii ciała - uzasadnia związek między funkcją powłoki ciała a środowiskiem życia zwierząt - analizuje związek budowy powłoki ciała zwierząt z pełnioną funkcją 	<p>B</p> <p>B</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>D</p> <p>D</p>
	Ruch zwierząt	<ul style="list-style-type: none"> - sposoby poruszania się zwierząt w zależności od rozmiarów ciała (ruch rzęskowy i ruch mięśniowy) - porównanie szkieletu zewnętrznego ze szkieletem wewnętrznym - narządy lokomotoryczne zwierząt - poruszanie się zwierząt w środowisku wodnym i lądowym 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia różnicę między ruchem rzęskowym a ruchem mięśniowym - wymienia zwierzęta poruszające się ruchem rzęskowym i mięśniowym - wymienia przykłady ruchu bez przemieszczania się i ruchu lokomotorycznego u wybranych zwierząt - wymienia narządy lokomotoryczne u wybranych grup zwierząt - wymienia rodzaje ruchu u wybranych grup zwierząt w środowisku wodnym i lądowym - wyjaśnia zasadę skurczu mięśnia - wyjaśnia znaczenie mięśni po- 	<p>B</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>B</p> <p>B</p>	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje ruch bez przemieszczania się z ruchem lokomotorycznym - omawia budowę układu wodnego (ambulakralnego) szkarłupni - porównuje szkielet zewnętrzny ze szkieletem wewnętrznym - uzasadnia związek między sposobem poruszania się zwierząt a środowiskiem życia - wyjaśnia różnicę między lotem biernym a lotem czynnym - wymienia białka motoryczne - wyjaśnia rolę białek motorycznych - omawia budowę rzęsek i komórek 	<p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>D</p> <p>B</p> <p>A</p> <p>B</p> <p>C</p>

		przecznice prążkowanych - określa znaczenie szkieletu zewnętrznego i wewnętrznego - omawia przystosowania anatomiczne, morfologiczne i fizjologiczne zwierząt do życia w środowisku wodnym i lądowym	C C	kołnierzykowych - wyjaśnia rolę filamentów aktynowych i miozynowych - definiuje pojęcie <i>szkielet hydrauliczny</i> - omawia etapy ruchu lokomotorycznego na przykładzie dżdżownicy - porównuje warunki życia w wodzie, powietrzu i na lądzie	B A C C
Odżywianie się zwierząt	- podział heterotrofów ze względu na wielkość pobieranego pokarmu, zróżnicowanie pokarmu oraz rodzaj pożywienia i sposób jego zdobywania - trawienie pokarmu - plan budowy układu pokarmowego - ewolucja układu pokarmowego - porównanie przewodu pokarmowego roślinożercy i drapieżnika - rola mikroorganizmów w przewodzie pokarmowym	- definiuje pojęcia: <i>organizmy cudzożywne (heterotroficzne)</i> , <i>trawienie</i> - wyjaśnia, na czym polega trawienie wewnątrzkomórkowe i zewnątrzkomórkowe - omawia plan budowy układu pokarmowego heterotrofów - porównuje przewód pokarmowy roślinożercy i drapieżnika - wyjaśnia znaczenie endosymbiontów w trawieniu pokarmu - klasyfikuje zwierzęta ze względu na wielkość pobieranego pokarmu, zróżnicowanie pokarmu, rodzaj pożywienia i sposób jego zdobywania oraz podaje przykłady zwierząt do każdej klasyfikacji - wyjaśnia, na czym polega modyfikacja układu pokarmowego w rozwoju ewolucyjnym zwierząt - omawia etapy trawienia pokarmu	A B C C B C B C	- omawia różnice między trawieniem wewnątrzkomórkowym a trawieniem zewnątrzkomórkowym - uzasadnia związek między budową układu pokarmowego a trybem życia zwierzęcia i stopniem rozwoju ewolucyjnego - wyjaśnia rolę poszczególnych narządów układu pokarmowego heterotrofów - omawia budowę żołądka przeżuwaczy - uzasadnia różnice w budowie przewodu pokarmowego roślinożercy i drapieżnika - omawia modyfikacje układu pokarmowego w rozwoju ewolucyjnym u zwierząt	C D B C D C
Wymiana gazowa zwierząt	- wymiana gazowa a dyfuzja - dyfuzja gazów w różnych środowiskach - etapy wymiany gazowej - sposoby wymiany gazowej - narządy wymiany gazowej zwierząt wodnych - narządy wymiany gazowej zwierząt lądowych	- definiuje pojęcia: <i>oddychanie komórkowe</i> , <i>wymiana gazowa</i> , <i>dyfuzja</i> , <i>ciśnienie cząsteczkowe</i> - omawia etapy wymiany gazowej - wymienia narządy wymiany gazowej u zwierząt wodnych i lądowych oraz podaje przykłady organizmów - omawia warunki zachodzenia dyfuzji	A C A C	- porównuje warunki wymiany gazowej w wodzie i powietrzu, uwzględniając wady i zalety tych środowisk - porównuje wymianę gazową zewnętrzną z wymianą gazową wewnętrzną - omawia sposoby wymiany gazowej - charakteryzuje budowę i funkcjonowanie narządów wymiany gazowej u	C C C C

			<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polega związek między wymianą gazową a dyfuzją - porównuje budowę płuc kręgowców 	<p>B</p> <p>C</p>	<p>zwierząt wodnych i lądowych</p> <ul style="list-style-type: none"> - porównuje ciśnienie parcjale tlenu i dwutlenku węgla w ośrodkach biorących udział w wymianie gazowej - uzasadnia związek między sposobem wymiany gazowej a wielkością i trybem życia zwierząt - wyjaśnia, na czym polega zasada przeciwprądów u ryb - omawia działanie wieczek skrzelowych u ryb - wyjaśnia różnicę między płucami dyfuzyjnymi a płucami wentylowanymi 	<p>C</p> <p>D</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>B</p>
Transport u zwierząt	<ul style="list-style-type: none"> - transport wewnątrzkomórkowy i zewnątrzkomórkowy - rodzaje płynów ciała - rodzaje barwników oddechowych i ich rola - budowa i rola układu krwionośnego - transport u bezkręgowców - otwarty i zamknięty układ krwionośny - transport kręgowców - budowa serca kręgowców 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia rodzaje płynów ciała będących nośnikami substancji w organizmach zwierząt - omawia ogólną budowę układu krwionośnego - wymienia funkcje układu krwionośnego - wymienia rodzaje naczyń krwionośnych i ich funkcje - omawia budowę serca kręgowców - rozróżnia transport wewnątrzkomórkowy i zewnątrzkomórkowy - wymienia rodzaje barwników oddechowych i przykłady grup zwierząt, u których występują - porównuje układ krwionośny otwarty z układem krwionośnym zamkniętym - wymienia grupy zwierząt, u których występuje otwarty lub zamknięty układ krwionośny 	<p>A</p> <p>B</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>A</p>	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje płyny ciała będące nośnikami substancji w organizmach zwierząt - charakteryzuje barwniki oddechowe - omawia transport substancji u bezkręgowców i kręgowców - porównuje budowę układów krwionośnych kręgowców - porównuje budowę serca kręgowców - uzasadnia związek między rozmiarami ciała zwierząt i tempem metabolizmu a sposobem transportu substancji - porównuje budowę układów krwionośnych bezkręgowców 	<p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>D</p> <p>C</p>	
Reagowanie zwierząt na bodźce	<ul style="list-style-type: none"> - podział receptorów - narządy zmysłów u zwierząt 	<ul style="list-style-type: none"> - definiuje pojęcia: <i>receptor</i>, <i>odruch</i>, <i>neuron</i>, <i>hormon</i> - klasyfikuje receptory ze względu na 	<p>A</p> <p>C</p>	<ul style="list-style-type: none"> - klasyfikuje receptory ze względu na pochodzenie bodźców oraz budowę receptora 	<p>C</p>	

		<ul style="list-style-type: none"> - odruchy zwierząt - budowa układów nerwowych bezkręgowców i strunowców - hormonalna kontrola organizmu 	<p>rodzaj docierającego bodźca</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia pięć rodzajów zmysłów u zwierząt - omawia budowę i funkcje poszczególnych elementów mózgowia kręgowców - omawia znaczenie układu hormonalnego zwierząt - charakteryzuje narządy zmysłów zwierząt pod względem budowy i funkcji - nazywa układy nerwowe bezkręgowców i wymienia ich cechy - porównuje odruchy bezwarunkowe i warunkowe - charakteryzuje budowę układu nerwowego strunowców - rozróżnia ośrodkowy i obwodowy układ nerwowy u kręgowców 	<p>A</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>B</p>	<ul style="list-style-type: none"> - omawia kolejne etapy ewolucji oka - porównuje układy nerwowe bezkręgowców - wyjaśnia, na czym polega proces cefalizacji - porównuje budowę mózgowia kręgowców - omawia regulację hormonalną zwierząt na przykładzie linienia owadów - omawia budowę oka złożonego stawonogów - wyjaśnia, dlaczego większość narządów zmysłów znajduje się w przedniej części ciała zwierząt - wymienia czynniki mające wpływ na budowę i stopień zaawansowania układu nerwowego - analizuje kolejne etapy ewolucji układu nerwowego bezkręgowców 	<p>C</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>A</p> <p>D</p>
	Osmoregulacja i wydalanie	<ul style="list-style-type: none"> - osmoregulacja u zwierząt lądowych i wodnych - wydalanie produktów przemiany materii u zwierząt - rodzaje narządów wydalniczych u bezkręgowców i kręgowców 	<ul style="list-style-type: none"> - definiuje pojęcia: <i>osmoregulacja</i>, <i>wydalanie</i> - wymienia produkty przemiany materii - definiuje pojęcia: <i>zwierzęta amonioteliczne</i>, <i>ureoteliczne</i>, <i>urykoteliczne</i> - wymienia narządy wydalnicze u bezkręgowców i strunowców - omawia mechanizm osmoregulacji u zwierząt lądowych i wodnych - wymienia drogi usuwania produktów przemiany materii 	<p>A</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>A</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, w jaki sposób zachodzi osmoregulacja u zwierząt izosmotycznych, hiperosmotycznych i hiposmotycznych - wymienia grupy zwierząt i rodzaje produktów przemian azotowych - porównuje produkty przemian oraz warunki środowiskowe, w jakich żyją zwierzęta amonioteliczne, ureoteliczne i urykoteliczne - charakteryzuje budowę narządów wydalniczych bezkręgowców i strunowców - porównuje warunki życia na lądzie i w wodzie pod kątem utrzymania równowagi wodno-mineralnej - uzasadnia związek między rodzajem wydalanych produktów, a trybem życia zwierząt 	<p>B</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>D</p>
	Rozmnażanie i rozwój	- sposoby rozmnażania	- wyjaśnia, na czym polega rozmna-	B	- charakteryzuje sposoby rozmnażania	C

	zwierząt	bezpłciowego zwierząt - rozmnażanie płciowe - zapłodnienie zewnętrzne i wewnętrzne - partenogeneza (dzieworództwo) - etapy rozwoju organizmu	żanie bezpłciowe i płciowe zwierząt - wymienia sposoby rozmnażania bezpłciowego i podaje przykłady grup zwierząt, u których one występują - definiuje pojęcia: <i>rozdzielność</i> , <i>obojnactwo (hermafrodytyzm)</i> , <i>dymorfizm płciowy</i> - wyjaśnia różnicę między zaplemnieniem a zapłodnieniem - wymienia kolejne etapy rozwoju zarodkowego organizmu - określa wady i zalety rozmnażania bezpłciowego - porównuje zapłodnienie zewnętrzne z zapłodnieniem wewnętrznym - definiuje pojęcie <i>ontogeneza</i> - charakteryzuje okresy rozwoju pozazarodkowego - wymienia przykłady zwierząt o rozwoju prostym i złożonym - charakteryzuje zwierzęta jajorodne, jajożyworodne i żyworodne oraz podaje ich przykłady	A A B A B C A C A C	bezpłciowego - wyjaśnia, dlaczego u pasożytów wewnętrznych i zwierząt mało ruchliwych występuje obojnactwo - wyjaśnia, na czym polega zapłodnienie krzyżowe i samozapłodnienie oraz podaje przykłady zwierząt, u których zachodzą te procesy - wyjaśnia, na czym polega partenogeneza (dzieworództwo) i heterogonia - charakteryzuje kolejne etapy rozwoju zarodkowego organizmu - charakteryzuje przebieg bruzdkowania w zależności od rodzaju jaja i podaje przykłady ich występowania - omawia sposób powstania wtórnej jamy ciała u pierwoustych i wtórroustych - porównuje przebieg rozwoju prostego i złożonego - porównuje rozmnażanie bezpłciowe i płciowe - wymienia przykłady zwierząt będących hermafrodytami - uzasadnia, że rodzaj zaplemnienia i zapłodnienia związany jest ze środowiskiem życia - określa wady zapłodnienia zewnętrznego - klasyfikuje jaja ze względu na ilość i rozmieszczenie żółtka - wymienia listki zarodkowe i powstające z nich struktury u człowieka - określa kryterium podziału zwierząt na pierwouste i wtórrouste	B B B C C C C C C A D B C A B
--	----------	--	---	--	--	---

